

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

6. An mutus, surdus, & cœcus possint succedere in feudo? Et an mutus, & surdus possit succedere in Maioratu, licet in iurisdictione consistat, dum tamen perfecte intelligat per signa exteriora? Et ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

decis. 26. num. 2. ex Bart. docet, surdo & muto curato-
rem dari debere, & maxime si sit surdus & mutus à
natiuitate, quod etiam docuit Spino, in speculo Testam.
gloss. 9. rubrica. n. 1.

RESOL. VI.

An mutus, surdus & cæcus possit succedere in feudo?
Et an mutus & surdus possit succedere in Maioratu, licet
in iurisdictione consistat, dum tamen perfecte intelligat
per signa exteriora?
Et notatur, quod casus, quod mutus à natiuitate non
possit succedere in feudo, debentur tamen ei ex di-
cto feudo alimenta, quibus possit sustentari, pro qui-
bus non tenetur aliquo modo seruire. Ex part. 5. tit. 6.
Ref. 21.

§. 1. Licet aliàs mutus & surdus non succedat in
feudo tamen obseruat Spino in speculo testa-
menti. gloss. 9. rubrica. numer. 4. Quòd si seruitium
quod domino præstat, sit tale, quòd à quolibet sa-
pienter mente & intellectu possit præstari, succedit in ta-
li feudo, tenet Gregor. Lopez d. 6. idem in l. 2. tit.
15. part. 2. Hinc fit posse mutum & surdum succedere
in maioratu, licet in iurisdictione consistat, dum
tamen perfecte intelligat per signa exteriora, tenet
Molina lib. 1. de primogeniis, Hispan. cap. 13. num. 40.
Sed circa præsentem quæstionem vide Rosenthal de
feudis, cap. 4. conclus. 8. num. 1. & cap. 8. concl. 8. nu-
mer. 10. cum nostro Intrigliolo de feudis, cent. 2. art. 1.
à num. 554. s. que ad num. 577. vbi late pertractat hanc
materiam.

2. Nota tamen quòd in casu, quo mutus à natiuitate
non potest succedere in feudo, debentur ei tamen ex
dicto feudo alimenta, quibus possit sustentari, pro qui-
bus non tenetur aliquo modo seruire. Sed hæc om-
nia procedunt in feudo recto, nam in improprio mu-
tus indistincte succedit, vt notat Meno. huius vol. 1.
conf. 65. n. 14. & alij.

RESOL. VII.

An mutus, surdus, & cæcus possint esse Fideiussores? Ex
part. 5. tit. 6. Ref. 29.

§. 1. Ad hunc casum respondet Philippus Richter
tractat. de contract. disputat. 8. ibel. 1. fol.
mibi 102. vbi sic ait: Septima persona, quæ pro fide-
iussore adhiberi non potest, est mutus & surdus,
hocce non simpliciter accipi velim, sed illum, qui
verbis, lingua figuratis, & palam prolatis interroga-
re, verborum articulos integrare, & ad interrogatio-
nes congruè respondere nequit; hunc verò qui pla-
nè nihil audit, §. mutum. Insti. de inutil. stipulat. vbi
Anton. Richard. Vinnes numer. 7. §. item surdus, In-
stit. quibus non est permiss. facere testament. quorum
vtumque tamen in stipulatione requiri nouissimi iuris
est, l. 1. §. vltim. ff. de O. & A. l. 1. ff. de V. O. Gæd-
deus de contrab. stipul. cap. 2. conclus. 15. aliàs si quis
sine verbis stipulanti annuat, nec nulliter, nec natura-
liter obligatur, nec si ieiuniorum pro tali putatiua obli-
gatione à se datum relinquit obligatum, l. 1. §. si quis
ira, ff. de V. O. vbi Gottfriedus in lit. 7. pulchrè id
explicat Gæddeus d. conclus. 5. numer. 282. & 283.
Hodie, vt infra in hac ipsa litera demonstrabo, ius sti-
pulationum & fideiussionum quodammodo mutatum
est, & extensum, vt probabiliter dici posse arbitrer
mutum & surdum scripturæ rectè posse obligari, quod
post Ioannem Ferrarium Montanum in comment. In-
stit. de inutil. stipul. etiam VVelsenbecio in §. item inu-

tilis, Insti. de inutil. stipul. & Heringio d. tract. de fidei-
iuss. c. 7. n. 149. placuit, si modò per scripturam animam
declarare possint. Valentin. Franc. de fideiuss. c. 1. n. 4.
Hæc tamen tum vera esse statuo, si surdus spontè ad
talem fideiussionem deueniat, aliter se habet, si à No-
tario, vel quolibet alio fraudulenter ad fideiussionem
& scribendum inducatur. Alcatus in l. senium. n. 3. C.
de transact. Cæcum quod attinet, licet ille quoque
corporis vitio laboret, tamen quoniam ratione intel-
lectus, loquelæ, & auditionis ipsi nihil deficiat, adeo-
que ipsum fideiubere posse statuo, cognitum est enim
illorum intellectum aliquando in tantum se extende-
re, vt in artibus mechanicis, necnon in literis ad mi-
raculum & stuporem vsque excellant. Hering. de fidei-
iuss. c. 7. n. 159. vbi pèrplura exempla referentem vide.
Hucvique Richter: cui adde Didacum de Mari in ad-
ditione ad Gizzarellum dec. 26. n. 1. asserentes cæcum
non excludi à fideiussione, qui quidem de Marie ex Se-
bastiano Medices idem de illo asserit, quoad societate
tem contrahendam.

RESOL. VIII.

An mutus, surdus, & cæcus sint immunes à muneribus
publicis?
Et an monoculus, surdus, & balbutientes minime excu-
sentur à muneribus publicis?
Et quid si mutus, & surdus ex solo motu labiorum præ-
cipiant mentem loquentis? Ex p. 5. tit. 6. Ref. 33.

§. 1. Affirmatiuè respondeo cum Nauarro tract. de
elect. fori. sect. 2. q. 8. nu. 10. vbi quia aliqua
notat circa mutos & surdos, ponam eius verba per ex-
tensum: sic itaque ait. In l. 1. C. qui morbo se excusant,
& ibi per Bartolum & Doctores, lumbibus capti, sur-
di & muti habent excusationem à muneribus, & sic
in vtroque membro debilitati: monoculi autem, sur-
dus, & cæteri his similes minime excusantur: facit
text. in l. honores, ff. de curat. vbi mutus & surdus si in
totum non audiunt, aut non loquuntur, ab oneribus
ciuilibus excusantur, & ibi per DD. at fecus in eo, qui
tardè loquitur, aut tardè audit, l. 2. §. minus audiens,
de vocatione muner. l. fin. ff. de leg. 1. & idem dicunt
DD. vt excusationem non habeat si mutus & surdus
ex solo motu labiorum percipiant mentem loquentis,
per doctrinam Bartol. in l. 1. in princip. ff. de verbor.
vbi gat. facit text. in l. mutum, ff. de aditio. edito,
vbi mutus dicitur, qui nullo modo potest loqui, non
autem qui potest loqui, sed grauitè & ponderose:
facit text. l. qui damnus, eodem titul. vbi minime di-
citur morbosus, qui vnicum oculum habet; quare iure
di, muti & cæci licet fideiubere non possint, tamen
id intelligitur de his, qui nihil prolius vident, audiunt
& loquuntur. Alexand. cons. 12. lib. 1. Honded. consil.
37. volum. 1. at fecus in iis, qui male loquuntur &
exaudiunt, vt sunt balbutientes & surdus, Maur. in
tract. de fideiuss. cap. 10. titul. 1. sect. 8. & regula illa,
quòd surdus & mutus non faciunt testamentum, intel-
ligitur de surdo, qui omnino non audit, & de muto,
qui nihil eloqui potest, & non de illo, qui tardè lo-
quitur. Hucvique Nouatius. Cui addo Gizzarellum
dec. 26. n. 4. c. 29. per totum. vbi sic asserit: Cæpi veru-
que oculi luce carentes excusationem merentur à mu-
neribus publicis, & personalibus, ex l. 1. C. qui morbo
se excus. lib. 10. quem textum extendit ibi Ioannes de
Platea ad surdum & mutum. Sic ille. Et tandem circa
præsentem quæstionem ne deseras videre Syluestrum
v. Gabella 3. n. 5.

RESOL.